

ROYAUME DE BELGIQUE.

KONINKRIJK BELGIE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, neuvième chambre, saisi par le Ministre des Transports, le 5 février 1997, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un projet d'arrêté royal "portant des mesures en vue de la dissolution de la Régie des transports maritimes en application de l'article 3, § 1er, 6°, de la loi du 26 juillet 1996 visant à réaliser les conditions budgétaires de la participation de la Belgique à l'Union économique et monétaire européenne", a donné le 10 février 1997 l'avis suivant :

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, negende kamer, op 5 februari 1997 door de Minister van Vervoer verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "houdende maatregelen met het oog op de ontbinding van de Regie voor maritiem transport in uitvoering van artikel 3, § 1, 6°, van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie", heeft op 10 februari 1997 het volgend advies gegeven :

Dans le bref délai imparti par l'article 84, alinéa 2, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, la section de législation s'est limitée aux observations ci-après.

I. L'arrêté en projet se fonde sur l'article 3, § 1er, 6°, de la loi du 26 juillet 1996 visant à réaliser les conditions budgétaires de la participation de la Belgique à l'Union économique et monétaire européenne.

Aux termes de cette disposition :

"Le Roi peut prendre des mesures pour :

...

- 6° en ce qui concerne les organismes d'intérêt public, les établissements publics relevant de l'Etat, ainsi que toute institution de droit belge sur laquelle l'Etat exerce un contrôle ou dans laquelle l'Etat détient une participation majoritaire, en opérer la suppression, la transformation, la réorganisation ou la fusion et en améliorer le fonctionnement, l'organisation, la gestion et l'activité ainsi qu'en renforcer le contrôle;

...".

La dissolution, envisagée par l'arrêté en projet, de la Régie des transports maritimes (R.T.M.) entre assurément dans l'habilitation ainsi conférée au Roi; Il peut donc procéder à cette dissolution; Il peut aussi régler le sort des biens de la Régie et de son personnel, y compris en matière de pension.

.../...

Il est cependant douteux que puissent entrer dans cette habilitation les dispositions prévues aux articles ci-après du projet :

1° A l'article 3, § 2 :

En tant qu'il autorise les liquidateurs, moyennant l'autorisation du Ministre des Transports, à "développer, de manière indépendante ou en association avec d'autres entreprises, belges ou étrangères, toute autre activité de transport maritime, si de telles actions sont susceptibles de réduire les charges de la liquidation de la R.T.M. ou d'atténuer les conséquences sociales de celle-ci", cette disposition paraît excéder les mesures qu'implique l'option prise de supprimer la Régie et de la mettre en liquidation; cette option, si elle permet d'autoriser la Régie, pendant sa liquidation, à "poursuivre tout ou partie de son exploitation" comme le prévoit, par ailleurs, le texte examiné, semble, en effet, exclure la possibilité de prendre les autres mesures prévues à l'article 3, § 1er, 6°, de la loi précitée du 26 juillet 1996, notamment celle consistant à autoriser la Régie à engager de nouvelles actions ou d'autres activités.

2° Aux articles 15 à 17 :

Ces dispositions règlent, d'une part, le temps de travail du personnel statutaire mis à la disposition d'une société privée (article 16), ainsi que des anciens membres du personnel contractuel navigant qui seront réengagés par

.../...

une telle société (article 15), d'autre part, le régime des heures supplémentaires applicable à ces deux catégories de personnel (article 17).

S'il est recommandé et si l'on doit, par conséquent, admettre qu'à l'occasion d'une liquidation, on se préoccupe du sort réservé au personnel en place, encore toutefois peut-on se demander s'il entre dans les pouvoirs du Roi, dans le cadre de cette liquidation, d'établir pour une durée indéterminée, pouvant donc se prolonger bien au-delà de la clôture de la liquidation et en quelque sorte d'une manière permanente, un régime spécifique dérogeant aux règles du droit commun en la matière.

3° Aux articles 18 à 27 :

Ces dispositions appellent la même observation que celle qui vient d'être faite.

En effet, elles modifient des règles contenues dans diverses lois relatives à la sécurité sociale des travailleurs, en vue, selon les explications du délégué du ministre, d'instaurer un régime plus "attractif" en faveur des sociétés belges ou étrangères qui se sont obligées à réengager ce personnel à leur service.

II. A supposer que les dispositions figurant sous les articles 18 à 27, qui ont trait à la sécurité sociale du personnel contractuel navigant, entrent dans l'habilitation

.../...

conférée au Roi, on se demande si les avantages accordés et destinés, comme on vient de le voir, "à rendre plus attractif pour des sociétés s'occupant de transport maritime depuis et vers le Belgique, le personnel navigant contractuel de la R.T.M. ou des entreprises qui prestaient des services pour la R.T.M. (en pratique, la C.I.W.L.T., c'est-à-dire "Wagons-Lits)", ne constituent pas une aide d'Etat au sens de l'article 92 du Traité instituant les Communautés européennes et si, dès lors, il n'y a pas lieu de suivre la procédure prévue à l'article 93.3 du même Traité.

Observation finale.

Le texte néerlandais du projet devrait être rédigé en tenant compte de l'observation faite dans la version néerlandaise, in fine, du présent avis.

Binnen de korte tijd die de afdeling wetgeving krachtens artikel 84, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State is toegemeten, heeft zij zich beperkt tot het maken van de volgende opmerkingen :

I. Het ontworpen besluit steunt op artikel 3, § 1, 6°, van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie.

Naar luid van die bepaling :

"(kan) de Koning ... maatregelen nemen om :

...

- 6° met betrekking tot de instellingen van openbaar nut, tot de openbare instellingen die afhangen van de Staat, alsook tot elke instelling naar Belgisch recht, waarover de Staat controle uitoefent of waarin de Staat een meerderheidsparticipatie heeft, over te gaan tot de opheffing, de omvorming, de reorganisatie of de samensmelting ervan en de werking, de organisatie, het beheer en de activiteit ervan te verbeteren, alsmede de controle erop te versterken;

...".

De door het ontworpen besluit in het vooruitzicht gestelde ontbinding van de Regie voor maritiem transport (R.M.T.) behoort voorzeker tot de aldus aan de Koning opgedragen bevoegdheid; Hij kan die Regie dan ook ontbinden; Hij kan ook de toekomst regelen van de goederen van de Regie en van haar personeel, ook wat de pensioenen betreft.

.../...

Het valt echter te betwijfelen of de bepalingen van de volgende artikelen van het ontwerp tot die opgedragen bevoegdheid kunnen worden gerekend :

1° artikel 3, § 2 :

Voor zover de vereffenaars daarbij de mogelijkheid wordt geboden om, met machtiging van de Minister van Vervoer, "op zelfstandige wijze of samen met andere Belgische of buitenlandse ondernemingen, elke andere activiteit van maritiem transport (te) ontwikkelen, indien dergelijke activiteiten de kosten van de vereffening van de R.M.T. kunnen verminderen of er de sociale gevolgen van verzachten" lijkt die bepaling immers meer in te houden dan de maatregelen die nodig zijn wegens de genomen beslissing om de Regie af te schaffen en te vereffenen. Die beslissing maakt het weliswaar mogelijk de Regie te machtigen om tijdens haar vereffening "(haar) exploitatie geheel of gedeeltelijk voort (te) zetten", zoals overigens in de onderzochte tekst wordt bepaald, maar lijkt de mogelijkheid uit te sluiten de andere maatregelen te treffen bepaald in artikel 3, § 1, 6°, van de voormelde wet van 26 juli 1996, inzonderheid die welke erin bestaat de Regie te machtigen nieuwe acties of andere activiteiten op het getouw te zetten.

2° de artikelen 15 tot 17 :

Deze bepalingen regelen enerzijds de arbeidstijd van het ter beschikking van een privé-vennootschap gestelde vastbenoemde personeel (artikel 16) alsook van de voormalige

.../...

varende personeelsleden op arbeidscontract die door zulk een vennootschap wederom in dienst zullen worden genomen (artikel 15), en anderzijds het stelsel van overuren dat op deze beide categorieën personeelsleden van toepassing is (artikel 17).

Hoewel het aan te bevelen is en bijgevolg moet worden aanvaard dat men zich ter gelegenheid van een vereffening bekommert om het lot dat het in dienst zijnde personeel ten deel valt, kan men zich toch afvragen of de Koning bevoegd is om in het raam van die vereffening voor een onbepaalde tijd, die zich dan ook tot ver na de beëindiging van de vereffening kan uitstrekken, en in zekere zin voorgoed, een specifieke regeling vast te stellen die afwijkt van de gemeenrechtelijke regels terzake.

3° de artikelen 18 tot 27 :

Deze bepalingen geven aanleiding tot dezelfde opmerking als die welke zopas is gemaakt.

Zij wijzigen immers de regels die vervat zijn in verscheidene wetten betreffende de sociale zekerheid voor werknemers om, volgens de uitleg van de gemachtigde van de minister, een "aantrekkelijker" regeling in te stellen voor de Belgische en buitenlandse vennootschappen die zich ertoe verbonden hebben dat personeel weer in dienst te nemen.

.../...

II. Gesteld dat de bepalingen van de artikelen 18 tot 27, die verband houden met de sociale zekerheid van het varend personeel op arbeidscontract, tot de aan de Koning opgedragen bevoegdheid behoren, dan nog rijst de vraag of de toegekende voordelen die, zoals zopas is gezegd, tot doel hebben "om voor vennootschappen voor maritiem transport van en naar België het varend personeel op arbeidscontract van de R.M.T. of van de ondernemingen die aan de R.M.T. diensten verleenden (in de praktijk de C.I.W.L.T., dat wil zeggen "Wagons-Lits)", geen staatssteun zijn in de zin van artikel 92 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschappen en of bijgevolg de procedure bepaald in artikel 93.3 van dat Verdrag niet behoort te worden gevolgd.

Slotopmerking.

In verscheidene bepalingen van de Nederlandse tekst van het ontwerp worden termen of uitdrukkingen gebezigd die in het algemeen of in de bepaling in kwestie foutief zijn. Zo bijvoorbeeld schrijve men in artikel 1, "wordt vereffend" in plaats van "wordt in ontbinding gesteld"; in artikel 2 "aangewezen" in plaats van "aangeduid"; in artikel 3, § 3, tweede lid, "ter uitvoering van" in plaats van "in uitvoering van" (dezelfde opmerking geldt voor heel het ontwerp); in artikel 4 "ze" in plaats van "hen"; in artikel 12 "andere dan die" in plaats van "andere dan deze" (dezelfde of een soortgelijke opmerking geldt voor heel het ontwerp), "op de wijze" in plaats van "volgens de modaliteiten"; in artikel 13 "geschiedt" in plaats van "gebeurt"; "een einde worden gemaakt " in plaats van "een einde worden

.../...

gesteld"; "die onder de hogergenoemde instellingen of organen ressorteren" in plaats van "die van de hogergenoemde instellingen of organismen afhangen"; "de eventuele financiële tegemoetkoming" in plaats van "de eventuele financiële tussenkomst"; in artikel 14 "alsook" in plaats van "evenals" en "ten gevolge van" in plaats van "ingevolge"; "welke" in plaats van "dewelke"; in artikel 28 "op marktvoorwaarden" in plaats van "aan marktvoorwaarden". Ten slotte wordt erop gewezen dat het gebruik van de onvoltooid toekomende tijd ongebruikelijk is in de regelgeving (artikel 14, § 1, waar de onvoltooid toekomende tijd moet worden vervangen door de onvoltooid tegenwoordige tijd). De Nederlandse tekst van de zoëven genoemde bepalingen zou in de aangegeven zin moeten worden verbeterd.

La chambre était composée de

De kamer was samengesteld uit

Messieurs
de Heren

C.-L. CLOSSET,

président de chambre,
kamervoorzitter,

C. WETTINCK,
P. LIENARDY,

conseillers d'Etat,
staatsraden,

J. van COMPERNOLLE,

assesseurs de la
section de législation,
assessoren van de
afdeling wetgeving,

J.-M. FAVRESSE,

Madame
Mevrouw

M. PROOST,

greffier,
griffier.

Le rapport a été présenté par M. M. BAUWENS, auditeur adjoint. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. L. DETROUX, référendaire adjoint.

Het verslag werd uitgebracht door de H. M. BAUWENS, adjunct-auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. L. DETROUX, adjunct-referendaris.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. P. LIENARDY.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. P. LIENARDY.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

LE PRESIDENT - DE VOORZITTER,

M. PROOST.

C.-L. CLOSSET.